

בנדר חוסר עבודה

שלש סדרות במלחמה עם חסרי העבודה: א. סיוע, ב. עבודות-דחק, ג. עבודות התישבות.

הראשונה שבשלש הסדרות האלה הסייע, היא הווליה ביותר, אולם גם נטולת-ערך ביותר, היא ווליה, משום שיש בה כדי פקוח-נפש של אדם רעב. בהמשך נרוש ליום; אולם היא נטולת-ערך, משום שאינה מוספה כל נכס-קיים לא לפועל ורא לכנייה-אדון, בצדק נידונה אפוא מכל הצדדים דרך-הסיוע כפתרון בלתי-נאות בכל הנתיבות, ואם ההנהלה הציונית אחוז בדרך זו, הרי לא בא לה הרבה אלא מפאת מיעוט האמצעים, שכמה עליה את הפתרון הוול ביותר.

הסדרה השנייה, עבודות-דחק—או יותר נכון: עבודות-סיוע—מתורה אמנם אה הסייע עם נמר-העבודה למצבו הקודם, אולם עם הבחירה הנאותה של עבודות-הדחק — למשל עבודות-ייבוש והשקאה — צמיגה בהן ברכה לבנייה-הארץ, אולם אלה וקוץ בהן: עבודה זו עולה במתיר יקר, ראשית, אין האדם העוסק בעבודת-פרך יכול לרסמק ביד-נרוש ליום, ויש להנדיל את שכרו פי שלש, שנית, רורשות עבודות-דחק כמעט בכך המקרים מרבי עבודת-האנשים גם הוצאות לתורים, העברה, הנהלה טכנית, צריך להביא בחשבון, כי עבודות-הדחק עולות פי חמשה מהוצאות-הסיוע, על כל פנים ניתנה האפשרות לשהף בהוצאת של עבודות-הדחק איזה צד שלישי או-תגורה הפעונינות בהגשמה התכופה של עבודת הדחק, לרגל חוסר-ההון, שהארץ מצוינת בו המעט, יש להניח כי השתתפותו של הצד השלישי הזה תהיה בדרך כלל פעוטה ונאף אם תושג ההשתתפות הנו תעלינה גם אז עבודות הדחק להסתדרות הציונית פי שלשה כאשר הסייע.

הסדרה השלישית, עבודות-התישבות, גוח, מעטירה את מחוסרי-העבודה כפני פעילות כאלה המשמשות בסיס או הקלה פורתא לפרנסתו הקבועה, כמערכת-העבור דוח האלה נכנסים: יבוש בצות, סיקול ושאר העבודות בהכשרת-הקרקע, הספקת פים, בנייה-כבישים בשביל ישובים הרשים תקלאיים (וגם הקמת בנינים למתישבים) או בנין שכונות עובדים בערים או בפרברים, אשר שם ינחן למחוסרי-העבודה לעתיד לבוא בית קטן לרירת-קבע, השיטה הזו פמונה בתוכה את שתי המטרות: היא מביאה תועלת למחוסרי-העבודה גופו ומסייפה גם ערכים-משל לבנייה-הארץ, אולם השיטה הזו היא יותר יקרה מאשר השיטה השנייה, כי מחוסרי-העבודה רואה בה את פרי עמלו רק עם נמר-העבודה, דהיינו עם ישובה המוחלט של הנקודה

התקלאית או עם בנינה דגמור של שכונת העובדים העירונית, אפילו בכרית-הצמצום שבהוצאתה להתישבות פחוץ הנהה, כי ההתישבות ההא בשנותה של מושבה קיימת והמתישבים יוצאו את מחתם, למצער ביד 5 עד 10 השנים הראשונות, בחלקה ממשקם העצמי ובחלקה מעבודה שכירה—או או חייבם אנו להביא בחשבון את הסכום המינימלי של 400 ליימ למשפחה, הקטן שבבתים בשכונת-שדה בפרבר-העיר ובנייה-הכביש וסירור-ההשקאה יעלו לפחות 200 ליימ, אם נרצה-אפוא לישב את אחד ממחוסרי-העבודה בחקר לאוח ואת האחר בשכונת-עובדים הרי זקוקים אנו לסכום ממוצע של 300 ליימ לגדולה.

ענה נוסה לעשות השבין ולראות בנה תעלה לנו המלחמה בחוסר-העבודה עפי כל אחת משלש השיטות האלה פחוץ הנהה ארעית, כי דרך כעבור שנתים ימים יורם לארץ הון חדש, אשר ישם קץ לחוסר-העבודה הנוכחי, נראה אפוא כי:

א) שימת-רסיוע עולה 5 נרוש ליום, או בשנתים 86.6 ליימ לגדולה ו-36,600 ליימ לארץ מחוסרי-עבודה.

ב) עבודות-דחק מעמיסות, כאמור, עד ההסתי הציונית הוצאות העולות פי שלשה מעל מכסת-רסיוע, כלומר ארף מחוסרי-עבודה היו זקוקים במשך שנתים לסכום 109,500 ליימ.

ג) עבודות התישבות בשביל ארף מתישב תעלינה, כמדובר לעיל, במשך שנתים ל-300,000 ליימ.

דומני, כי אמצעינו המצומצמים אינם טרשים לנו כרגע לאחוז בטובה אולם גם היקרה שבדרכי ההצלה, בדרך ההתישבות, עלינו, אפוא, לעת עתה להמיר את הסייע בעבודות-דחק ובפרוצת הזמן נמיר גם את זו בעבודות התישבות, אם נסיים עכשיו את תקופת הסייע ונצי ליה להמירו בעבודות-דחק יש מקום לקוות, כי כעבור שנתים נוכל קמעא קמעא לפחות בפעולות-התישבות.

יש עבודות דחק (עבודות הכשרה) שונות בעיר ובכפר, בערים אשר לעי שות בבנין כבישים ובתים (למשל בתים בשביל כהים, וכן תוכל סוים ההנהיג להשתחרר מהוצאותיה לרמי דירה של בהים) ולחעסיק 1000-1500 פועלי, החו-נים המעונינים בכך (העירויות, רובעי-הערים) נתבעים, כמובן, להשתתפות תק-ציבת ידועה, אולם ההנהיג הצטרך במשך שנתים אלה להוציא לתכלית זו 100,000 ליימ גופמות, כלומר 50,000 ליימ מקציבה השנתית, הסכום הזה הוא מעמסה גדולה על צוארה, אולם ההנהיג

תוכל בדרך זו להשיב לעצמה את חומש הפעולה אשר אנד פמנה תחת החיך של חוסר העבודה וכן ישובו הענינים באי למסגרת נורמלית, אין הסכום הנזכר יקר פרי לשם השנה התכלית הזו.

מכיון שיש להניח, כי עם התחלת העבודות לשם הגשמת התכנית של רומברג ולבנין הנסל בהיפה ועבודות אחרות מטעם הממשלה — ימצאו בחורף הבא 1000 עד 2000 איש התעסקות חדשה, הרי יוצא מזה, כי נפתרה שאלת העבודה בשביל 2000-3000 פועל בעיר, אולם אין זה מספיק, ארצות-הנירה מתישבות אמנם בדרך הסבע את מצאותם של מחוסרי עבודה במספר ראו, אולם, לדעתה, אין המספר הזה רשאי בתנאים הקיימים לעלות על 1500-2000 נפש, כלומר יותר מ-10 אחוזים של כל צבור הפועלים, ואם נשלים כבר עם המספר הזה, חובה עלינו להסמיק עבודה ל-2000 איש למצער.

הנהיג אין בנדר יכלתה להמציא מתקציבה הנומף את 200,000 ליימ הררושות לתכלית זו במשך שנתים הקרוי בית ואין למטה אלא דרך השנת-מלונה, פפי נסיוננו הננו למדים, כי מלוח כזה נחקר בקשויים רבים ולפיכך נוכל לקוות למלוח של 200,000 ליימ רק אם נעמיד דו על בסיס בטוח, שאין עליו עוררין, אפשרות זו נשקפת לנו מקבלת מלוח להכשרה על קרקעות הקרן הקיימת: א) אם הקרן הקיימת תהן את קרקעותיה באפוחיקי בערך הנספי הכפול מכפי שויה-המלוח (מה שאינו מתנגד כלל לתקנות הקהילתי).

ב) אם המלוח ינוצל אך ורק לעבודות הכשרה (נקוד, השקאה, הקמת דרכים, בנינים) על הקרקעות הללו.

ג) אם פרעון המלוח יובטח בתשלוח מים שנתיים פן ההכנסות.

ד) ואולי תבוא גם הוספת ערובת של קרן חיסוד—חרי רואה אני לפני את השנה המלוח מבחינה פסחרית כדבר שרירי וקיים (היות זה, כמובן, מענינים של קהיק וקהי לישב נינם לבין עצמם את השנונית-ההכשרה).

בהשנת-המלוח הזו אני מביא בחשבון נתתי כסף פרטיים, אולם בה בשעה צריך היה לנסות ולקחת באוחו ענין דברים עם הממשלה ולהכניס בוויכוח זה משום הידוש, בבואנו כאי לעשות בהתישבות תקלאית רנני נתקלים בתנאים טבעיים, שאינם מתאימים לבן אירופה, הקרקעות הן מכוסות בצה נוסשום כך ננועי מלרית) או שאין בהן מים במדה מספיקה או שאין חנור-דרכים או שהארמה נידרדרה רדנל השיטה המשקית המשובשת של הפלחים והיא זקוקה, במשך שנתים רבות לזכור,

עד שתשא יבול הנחשב כנורמלי לפי תמיסה משקית אירופאית, כל ההכשרות האלה המאפשרות את הסעבר ממשק פלחים למשק אירופתי, נתיצות לא רק למתישג היתורי כי אם גם הממשלה מסיקה מהן תועלה מרובה, שהרי עם רבוי היבול עולות גם הכנסות המסים, בהתאם לסעיף ו' של המנדט המחייב את הממשלה להושטת עזרה להתישבות היתודית ובהתאם לאינטרסים של הממ-שלה ברבוי המסים — חייבת הממשלה בעזרה, היא יכולה להושיט את העזרה הנו מכלי לתוציא אף מרומה אחת מביסיה; היא צריכה להושיע כמחוזק (או עיב) בין חברת התישבות (במקרה זה הקהיק) ובין נוהן הכסף, בגרמניה ראו הממשלות בהכשרה של שמוי קרקעות גדולים כדבר שהנשמה היא למעלה מיכחתו של היחיד ושהיא זקוקה לסיוע מצד הממשלה בין בדרך העזרה החוקית ובין בדרך ההשתתפות הכספית ממש, הודות להשתתפות הזאת נתעשרה התקלאות וגרמניה במאתים שנה האחרונות בעשרות רבבות הקמא-רים של אדמה בור אשר נהסכה לשרה ברכה.

בנידון דירן, בדבר המלוח של 200,000 ליימ לעבודות הכשרה אשר עבודה חנתן באפוחיקי קרקע ששויה 400,000 ליימ, היינו יכולים לזכות בתנאי מרוב משובחים ובהקדם שעה אילו ערבה הממשלה בעד החזרת המלוח ותשלומי הרבית, בדרך זו אפשר היה להשיג מלוח לא רק לעשר שנים, כי אם ל-30-40 שנה ביד 5-6 אחוזים רבית, הרבית והתשלומין שבכל שנה יעלו רק כדי 6 עד 7 אחוזים של ההון ומהשלה היתה יכולה להמיל על הקר-קעות, שההכשרה נעשית עליהן, את חובת התשלום של הסכום הזה כמין פים הכשרה ביותר, היות והקרקעות האלה עלו ביד 400,000 ליימ וערכן עלה רגל עבודות ההכשרה כדי 600,000 ליימ נמצא שסם ההכשרה יעלה ליד אחוזים מערך הקרקע, אין להמיל ספק, כי המתישבים או חברות התישבות יסלקו את הסכומים הפעומים האלה במועדם, הממשלה אינה צפויה אפוא במעשה חשוב זה לכל סכנה, מחובתה יהיה רק לפרוע את סם ההכשרה ולהעבירו לירי נוהני הכסף.

אולי תוכל ההצעה הזו, המעונה—כמובן—שנויים שיניים, לפלס את הדרך להשתתפותה המעלה של הממשלה במפעל התישבות, שלנו, אם הצעתי זו הצליחה ותמיד נסכום — הקטן באופן יהסי — של 200,000 ליימ במשך שנים מספר לשביעת רצונה של הממשלה והמתישבים, אפשר לעתיד לבוא להר-חיבה שתהא בה הקלה גדולה לכל מפעלני התישבות.